

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

50. Iaponum triu[m] conuersio, & virtus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

Iaponiam, & qui tunc vela Malacam pandebat) Querentem sua tædia Angerū, suosque tot inanes cursus, nouis rationibus ac spebus reperiendi Xauerij erexit Vazius, secumque perpulit Malacam iterum nauigare, nec defuturum ex Patribus aliquem cum quo in Iaponiam rediret. Deo interea volente recentem ex Molucis Xauerium Angerus Malacæ inuenit, suo quàm inexplicabili gaudio difficile dictu est, demum enim aduertit, tam perplexam successuum telam suo bono contextam diuinitus. Quanquam autem egeret nemine qui ei aditum ad Xauerium muniret, nihil expectentem cupidius, vt tamen omnia ex voto cederent; Georgium Aluarum nauis egrediens offendit, qui Malacam primum eum peruexerat, & iacundissime salutatum in S. Mariæ deduxit ædem, vbi tunc erat Xauerius quem de Iaponis mente, conditionibus, itinere docuit. Quantis huius nuntij faustitas B. Patrem cumularit lætitiis nemo cogitans allequatur, velut enim è cælo diploma, hunc habuit ad Apostolicam illam missionem, occursum Angero prodiit, & quasi omnem cum illo Iaponiam petore conderet, passis brachiis complexus, sinui appressit, ex quo scribens ad Ignatium Angerus, ait se mirificè animo recreatum, & incapisse tunc habere pro liquido, id omne negotium à Deo regi. Secuta exinde quotidiana inter illos familiaritas & colloquio, mutuaque suis cuiusque de rebus communicatio, & explicatio, nam Lusitanicè utcumque Angerus loqui norat. Malacæ tandem post debellatos vt diximus Acenos, profecti Martio ineunte anno 1548. Goam peruenerunt.

50
Iaponum triū
conuersio, &
virtus.

Illic Angerum suum Xauerius Cosmo Turriano, in S. fidei seminario Rectori erudiendum plenius credidit mysteriis Christianis, quibus egregè institutus, solemnī pompa, publicoque cum plausu initiatus est Sacro Baptismate ab Episcopo Goano, gestiente maiorem in modum Xauerio, quo die quondam spiritus diuinus Apostolos Ecclesiæ Principes inunxisset, eodem Ecclesiam in possessionem regni toto orbe semoti inducere, linguisque tunc in eos effulis, nouam accessisse Iaponicam. Hunc ad seminarij eius decus Paulū à sancta fide Cosmus Annesius vocari voluit; famulis duobus, Antonij & Ioannis nomen impositum. Tam opratis initiis, ea breui accessit eminentia illorum virtutis, vt passim de illa in Europam Xauerius scriberet, magna eorum eum laude, sibi que ab iis ad proficiendum acres stimulos addi fateretur. Dies triginta exercendo meditationibus animo exegerunt, quibus se Deus tam liberaliter iis infundit, tantam æternorum scientiam contulit, & cœlestium copiam sensuum; quantam vix soleant prouectissimi quique in virtutum palæstra percipere, neque id obiter, sed diu nisi de Deo loqui non poterant, ignis illius primigenij dulci flamma illorum intima exedente. Acquiscebant potissimum in Christi patientis effusa bonitate, redamandi exemplis, & incitamentis fundendi pro illo sanguinis; fidei donum quàm altè imbibissent, & desiderium salutis alienæ, testes erant ex imò pectoris fractæ voces, in quas, Paulus præsertim, audiebatur erumpere. Iapones! ô Iapones mei! vos ipsos attendite, cæcitatē vestram aduertite, interro

interrogatusque ab Xauerio quonam ea spectarent, solem apud nos, aiebat, & Lunam pro diis aliqui adorant, cum sint orbis tantum particulæ, ac ministri naturæ qui nobis prælucent, diem nobis & noctem diuidunt, nobis famulantur vt Deo famulemur, illic tamen diuinitatis nomine coluntur. His addebat ita perspicuas Christianæ doctrinæ assertiones esse, & rationi tam consentaneas, vt nisi expertes iudicij non possent non iis assentiri; præsidia vero ingentia attollendæ virtutis in excellentem gradum confessionis vsu, & Eucharistæ constare, illa omne malum ab anima excludi; hac omne bonum cum Christo induci. Euangelio B. Matthæi quod illi explicauerat Turrianus sic delectatus est, vt memoriæ integrum mandaret, & in quoscumque incideret circulos, Christiani essent vel ethnici; plagas eius prolixas recitaret. Inde Christianos ingeniosis quæsitis lacellere, ad intelligendam ex ipsis difficilium locorum sententiam; ethnicos verò vt falsi coninceret stringebat assidua disputatione. Atque hos habuit progressus Paulus à S. Fide, quem ex Iaponia ad Indos Sanctimonix quidem suæ fama Indorum Apostolus euocarat, conscientix ipsius iactationes sedaturus; sed secretiori prouidentia Deus parauerat vt suis consiliis deliberanti de Iaponica expeditione Xauerio adesset, proficiscenti ductor itinerum, & primorum socius laborum, in fundatione Iaponicæ Christianitatis. Obseruata ergo vir sanctus illorum triu præclara indole, & affirmante sibi Georgio Aluaro nuper ex Iaponia reuecto, amico in paucis fidissimo, quales ij tres essent, ealem esse ferè vniuersam gentem apud se statuit, illam magni omnino esse ingenij, & summi Veri admodum capacem, quare, sua quadam vt scribit epistola, de conuersione illius multum confidere, quod nulla esset in orbe natio, æquè animo prudens, & ingenio prompta. Quam illi mentem inculcabat Paulus, minimè sibi dubium asserens; quin tota se Christo Iaponia dederet, si Christi præcones, quod prædicabant hoc viuerent; nec ab Euangelij præceptis, mores ipsorum discederent. Haud quidem id subito, & primo effatu, audituque futurum; documentis forè, iisque validis pugnandum, & satisfaciendum obiectis subtilioribus; argumentorum denique multa vi, & commissione crebra pro veritate disputandum, quoad ingenij acribus, nec nisi iusto, ac liquido cedere solitis, fieret manifesta. Subdebat his Paulus quæ alacriorem multo fecere Xauerium, & in spei conceptæ ambitu animosiores. Nimirum Cangoscimæ, sua in patria (qui erat etiam per omnem Iaponiam vrbium cæterarum vsus) Bonziorum esse complura cæcobia; multos in iis vitam contemplando solitariam ducere; præesse iis vnum ætate conspicuum, & doctrinæ nomine reuerendum; statis horis coactos affari; postquam perorasset, argumentum ponere meditandi; quid, exempli causa, socio corpori dictura sit anima, iam iam ipsi valè supremum dictura? quid æternis damnata ignibus, si ad nos sinatur ab breue spatium reuerti, quid narratura sit de horrore, & crudelitate illius carceris? his collecto animo pendendis cum hora fluxerit; iubere singulos in commune efferre,

animi sensus quos inde exsculperint; qui dignum aliquid notatu produxerint, laudare pro ingenij, & sapientiæ merito; vituperare è contrario alios tanquam interiorum rudes, & luti crassioris, sic omnes mutua opera iuuari. Porro altera quaque hebdomada concionabundos prodire ad populum, squalidos, hirsutos, horribili specie, cultuque omni ad terrorem, & luctum efferato; confluere ingenti numero omnis generis auditores; concionatorem in pulpitu scandere, spatiosam proflare adlatus ipsius tabulam, quæ totos ad viuum, suis cum pœnis inferos referret, catenas, incendia, & carnificinæ figuras multiplices, iis ferali sermone exprimendis & exaggerandis, populum, maximè fœminas, in ciuilatus, & lacrimas agere. Hæc de suis Bonziis Angerus, qui Xauerio vili sunt idonei aditus fidei Sacrosanctæ tam benigno solo, & iam penè subactò committendæ. Multos è nostris habebat India, & submittebantur quorannis ex Europa, tempus aderat de Iaponia cogitandi.

52

In Iaponiam
decernit in
Xaueri.

Sed Dei pridem totus, non suus Xauerius, nihil prius aggressus est, quàm quid Deo placeret exquisisset. Institit igitur Indiarum præsidibus, & Iaponiæ Angelis affundi sibi de luce ipsorum aliquem radium in quo intueretur, & cerneret quod foret Deo gratissimum, menses tenuit multos ea precatio, multis rigata est lacrimis, donec tam certum à Deo responsum protulit, vt profiteretur Xauerius fore se Iaponiis peiorem, si dimoueri se ab inferendo Iaponiis Euangelij sole pateretur. Quare Prouinciam non fortitò acceptam, sed diuino iussu impositam, nulla fuit impugnatio tam potens hominum aut etiam dæmonū, quæ ipsi non dicam excuteret, sed vel tenui libaret metu, aut perstringeret vilius periculi specie, in eius procuratione adeundi. Nihil prætermisum à familiaribus, & amicis ad eum absterrendum: nec ea solum in iis beneuolentia rem agebat quæ tanti viri præsidio, & iucunditate priuari refugeret, sed eius amittendi timor iustus, & verus, nullo Iaponiorum lucto; damno verò Indorum incomparabili. Milliarium iter opponebatur quatuor millium; mare quòd tribus è nauibus, vix vnam plurimum superstitem redderet; scopuli, & vada, tunc adhuc nautis incognita, proinde nec vitabilia. Tempestatum enormes impetus, ob conflictus ventorum contrarios, nec vlla dum sat arte comprehensos; frequentissimi piratæ quibus parum erat vectores re omni, nisi & vita spoliarent; Sineses (qua erat necessariò transeundum) aduersus Lusitanos irati & armati. Typhones præ omnibus, (ventorum genus illa propriè infestans maria) qui Sinarum hinc septi littoribus, inde Iaponiæ insulis, cum ad meridiem in alias incurterint insulas, repercussu in semet, tam horribili reuoluntur, vt in turbines contorti, quæ mare impingunt, aquarum flumina sublimè rapiant; quæ naues impetunt ingentes, plumæ instar correptas circumagant, & momento demergant. Organtinus Gneccchius Brixiensis quem diu India, & Iaponia operarium strenuum, & nostrorum rectorem habuerunt, de nauigatione Malacensi ad Sinas, & Iapones Romanam scribens. [Vita, inquit, incolumi, venti huius furorem euadere, miracu